

ಮಹಾರಾಜ್: ಸ್ವತಃ ತನಗೆ ಸಮಾಧಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ ನಂತರ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೇರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು. ಅಂದರೆ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಮಹಾರಾಜರ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು spiritual current (ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತರಂಗ) ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ Spiritual current ಎಂದರೇನು ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಧಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸು. ಸ್ವತಃ ನಾನೇ spiritual ಆಗದಿದ್ದರೆ, spiritual current ಅನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತ ಇದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾವು 'ಏತತ್ ಕರ್ಮ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕರ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಗೊತ್ತೆ? ನಾವು ಏನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೋ, ಅದರ ನೂರರಷ್ಟು, ಸಾವಿರರಷ್ಟು ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಒಂದು ಭತ್ತದ ಕಾಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ ಹಾಗೆ. ಒಂದೇ ಕಾಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರೂ, ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಾವಿರ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, 'ನಾನು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಿ?' ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದೇ?

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಯಾವ ಕರ್ಮ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವುದು? ಒಳ್ಳೆಯದೆ, ಕೆಟ್ಟದೆ?

ಮಹಾರಾಜ್: ನೀನು ಏನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೋ, ಅದೇ ನಿನಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನಿತ್ತರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೆಟ್ಟದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, "Education is the manifestation of the perfection already in man" ಮತ್ತು "Religion is the manifestation of the divinity already in man" ಎಂದು. ಇಲ್ಲಿ perfection ಮತ್ತು divinity ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವೇನು?

ಮಹಾರಾಜ್: Perfection ಎಂದರೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಪಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವುದು. ಇನ್ನು divinity ಎಂಬುದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ concentration (ಏಕಾಗ್ರತೆ) ಬೇಕಲ್ಲವೆ, ಮಹಾರಾಜ್?

ಮಹಾರಾಜ್: ಹೌದು, ಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಹಾಗಾದರೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೂಡ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಸಾಧಿಸಿದವರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು.

ಮಹಾರಾಜ್: ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಪಡೆದವರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವ

ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆಗದಿರಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಯಾಕೆ ಆಗಲಾರ ಮಹಾರಾಜ್?

ಮಹಾರಾಜ್: ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ - ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಗಾಗಿ purity ಯ (ಪವಿತ್ರತೆ) ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ, ಅದರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಪವಿತ್ರತೆ ಅತಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಹಾಗಾದರೆ ಡಾಕ್ಟರರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಹಾಂ, ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಯಾವ ರೀತಿ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಆಭ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರತೆಯಿಂದ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಏಕಾಗ್ರತೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿ ಜಗದೀಶ್ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಅವರು ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಬೋಸ್‌ರಿಗೆ ಆ ಕಡೆ ಗಮನವೇ ಇರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ತನ್ಮಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, "ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ?" ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತನ್ಮಯನಾದನೆಂದು, ಅದೇ ರೀತಿ ಆತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯಲ್ಲೂ ತನ್ಮಯನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. *

ಕಿಟಕಿ ಸ್ವಚ್ಛವಿರಲಿ

ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ತನ್ನ ನೆರೆಮನೆಯ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಹೇಳಿದ, "ನನ್ನ ಕೊನೆ ಸಮೀಪ ಸುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಂಜಾಗಿವೆ. ಈ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ನಾನು ಪ್ರಪಂಚದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲಾರೆ." ಅವನ ಮುಂದಿದ್ದ ಕಿಟಕಿ ಧೂಳು, ಕಸ, ಕೊಳೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಹೆಂಗಸು ಆ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಸಾಬೂನಿನಿಂದ ತೊಳೆದು, ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದಳು. ಮುದುಕ ಹೊರಗಿನ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೋಡಿ ಆನಂದಗೊಂಡ. ಆ ಹೆಂಗಸು ಅವನಿಗೆ, "ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಿಟಕಿ ಕೊಳೆಯಾಗಿದ್ದವು, ಅಷ್ಟೆ. ನೀನೇಕೆ ಅದನ್ನು ಕೊಳೆಯಾಗಲು ಬಿಟ್ಟೆ?" ಎಂದಳು.

ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಕಿಟಕಿ ಕೊಳೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆ ಮೂಲಕ ಸದಾ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಹೊಂದೋಣ. ನಾವು ಎಲ್ಲೆ ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿ, ಸೇವೆಗಳ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಚ್ಚೋಣ.

(ಜೆ.ಪಿ. ವಾಸ್ತವಿಯವರ 'Snack for the Soul' ಗ್ರಂಥದಿಂದ)

ಯೋಗವಾಸಿಷ್ಠದ ಕಥೆಗಳು

ಸ್ವಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ

ಕಥಾಗುಚ್ಚ - ೬

ಸಿದ್ಧನ ಕಥೆ

ವಸಿಷ್ಠರು ರಾಮನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ:

ರಾಮ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಅಲೆಗಳು ಕಡಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಭರವಾಗಿರುವಂತೆ, ಮನಸ್ಸು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಿವರ್ತನೀಯವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಶತ್ರುವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ; ಶತ್ರುವನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನೀಚರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ; ನೀಚರನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾವದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಸತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ; ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ನೋವು-ನಲಿವು, ಸುಖ-ದುಃಖ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುವುದೂ ಮನಸ್ಸೇ.

ನಾವು ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವಲ್ಲ, ಅದು ಮನಸ್ಸಿನ ಸೃಷ್ಟಿ. ಹೊರಗಡೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ನೋಡುವುದು, ಭಾವಿಸುವುದು, ರುಚಿ ನೋಡುವುದು, ಮೂಸಿ ನೋಡುವುದು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮಾತ್ರ. ಕಾಲ, ದೂರ, ಸ್ಥಳ, ಅಳತೆ, ಅಗಲ, ಎತ್ತರ, ಶೀಘ್ರ, ನಿಧಾನ, ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು - ಇವೆಲ್ಲ ಉಂಟಾಗುವುದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿದ್ದು ಮನಸ್ಸಿಗೇ.

ರಾಮ, ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳ ಚಿಂತನೆ ಬಂಧನವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಆಲೋಚನೆಗಳ ತ್ಯಾಗವೇ ಮುಕ್ತಿ. ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ? ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಲೋಚನೆಗಳ ವಿಕಸನವೇ ಈ ಜಗತ್ತು. ಈ ವಿಶ್ವವೆಂಬುದು ದೊಡ್ಡ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾತ್ರ. ಈ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯುವುದು ಮನಸ್ಸೆಂಬ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ. ಋತುಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಗಿಡಮರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಉಂಟಾಗುವುದಷ್ಟೇ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದೂ ಮನಸ್ಸೇ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಮನುಷ್ಯರಿದ್ದಾರೋ, ಅಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಮನಸ್ಸುಗಳಿವೆ. ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂದೂ ಕಾಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮನಸ್ಸು ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಲೀಲೆಯ ಮೂಲಕ ಹತ್ತಿರವಿರುವುದು ದೂರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ; ದೂರವಿರುವುದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ; ಒಂದು ಕಲ್ಪದಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿಯು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವು ಅತಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಲು ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಮ, ಇದನ್ನು ಮನಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು.

ಲವಣ ಎನ್ನುವ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು; ಉತ್ತರಪಾಂಡವ ಎನ್ನುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೊಬ್ಬ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ. ವೈಭವಯುತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಧರ್ಮವಂತನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಮ್ಮೆ ಲವಣನು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತಿವರದಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸಿದ್ಧನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ರಾಜನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಹೀಗೆ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡನು: “ಪ್ರಭೋ, ನಾನು ಅದ್ಭುತವಾದ ಇಂದ್ರಜಾಲವನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡು.”

ಆ ಸಿದ್ಧನು ನವಿಲಿನ ಗರಿಗಳ ಒಂದು ಗುಚ್ಛವನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸಿದನು. ಒಡನೆ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅದ್ಭುತ ಅನುಭವವಾಯಿತು:

ಸಿಂಧು ದೇಶದ ರಾಜನು ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕುದುರೆಯೊಂದನ್ನು ತನ್ನ ದೂತನ ಮುಖಾಂತರ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಕುದುರೆಯು ಇಂದ್ರನ ಕುದುರೆಯ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಆ ದೂತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ: ‘ಪ್ರಭೋ, ನನ್ನ ರಾಜನು ನಿನಗೆ ಈ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ.’

ಮಾಂತ್ರಿಕ ಸಿದ್ಧನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರುವಂತೆ ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು; ಇಚ್ಛೆಬಂದಷ್ಟು ವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡನು. ರಾಜನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿದನು. ಹೊರಗೆ ನವರಿಗೆ ಇದಾವುದೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜನು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ

ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಅನಂತರ ಮರಗಟ್ಟಿದ್ದ ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಚೇತನವು ಮತ್ತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅವನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಧೂಪನೆ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ ಸೇವಕರು ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಬಾಹ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಮರುಕಳಿಸಿತು. ಅವನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟನು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಭಿಕರು ಕಾತರದಿಂದ ಕೇಳಿದರು, “ಮಹಾಪ್ರಭು, ಏನಾಯಿತು?” ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರವಿತ್ತನು:

ರಾಜನ ಅನುಭವ

“ಸಿದ್ಧನು ನವಿಲುಗರಿಗಳ ಗುಚ್ಛವನ್ನು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದ ಒಡನೆಯೇ ಒಂದು ಕುದುರೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆನು. ನಾನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿದೆನು. ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಮರುಭೂಮಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ಒಣಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ನಿಶ್ವಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಮರುಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಬಳಿಯೊಂದು ಸುತ್ತುವರಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಕುದುರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಕತ್ತು ಬಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ರಾತ್ರಿಯ ಚಳಿಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆದನು.

“ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯೋದಯವೂ ಆಯಿತು. ಹೇಗೋ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ನಾನು ಬಳಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಒಬ್ಬಳು ಹುಡುಗಿ ಆಹಾರ, ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವು; ವಿಪರೀತ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಬೇರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ನಾನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಬಹುಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವಳು ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. “ನಾನು ಚಾಂಡಾಲ ಜಾತಿಯವಳು. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆಯೆಂದು ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಎದುರು ಮಾತುಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನಗೆ ಆಹಾರ, ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು. ನನಗೋ ಹಸಿವು ಕಿತ್ತು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟೆ. ಅವಳು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಧಭಾಗ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ನೇರಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಳು.

“ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಿದ ನಂತರ, ಆ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿದಳು. ತಂದೆಯು ಒಪ್ಪಿದನು. ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಮದು

ವೆಯ ಸಮಾರಂಭ ಭಾರೀ ಆಡಂಬರದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ನನ್ನ ಮಾವನು ನನಗೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಚಂಡಾಲ ಸಮುದಾಯವರು ಭೇರಿ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ಮದುವೆ ಹೀಗೆ ಏಳು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಭವ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು.

“ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೊಬ್ಬಳು ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಅವಳು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವಳಾದಳು, ಮದುವೆಯಾದಳು. ಅವಳಿಗೊಬ್ಬ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಹುಡುಗ ಹುಟ್ಟಿದ. ಅವನೂ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ. ಅವನಿಗೂ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಅವನಿಗೂ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಾನು ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುಡುಕನಾದೆ. ಕುಟುಂಬನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುವ ನೂರಾರು ಆತಂಕಗಳು ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಜೀರ್ಣವಾಗಿಸಿದವು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಕ್ಕಳು ಎನ್ನುವವರು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣರೇ ಸರಿ! ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳ ಸಂಕಷ್ಟವು ಹುಟ್ಟುವ ಮಗುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ!

“ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ನನ್ನ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿ ಉಡುಗಿತು. ಆ ಭೀಕರ ಕಾಡಿನ ಸೆಖೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೆಂದು ಹೋದೆನು; ಚಳಿಗಾಲದ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮರಗಟ್ಟಿ ಹೋದೆನು. ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೋ ನಾನು ಹರಕಲು ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟು, ಮಣಗಟ್ಟಲೆ ಸೌದೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಜೀವನಯಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಸಿವನ್ನು ಇಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಜೀವನದ ೬೦ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು. ಆ ದೀರ್ಘಕಾಲವು ನೂರಾರು ಯುಗಗಳಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು.

“ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂತು. ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸತ್ತರು. ನಮ್ಮ ಕೆಲವು ಬಂಧುಗಳು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ನಡೆದರು. ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನಾವಿದ್ದ ಊರು ಬಿಟ್ಟೆವು. ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋದೆವು. ಬಹಳಷ್ಟು ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಆಲದ ಮರದ ಬುಡವನ್ನು ತಲುಪಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆವು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆಯೇ, ಬಹು ನಿಶ್ವಾಸಗಳಾಗಿ ಮರಣಹೊಂದಿದಳು. ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ಬಂಧುಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ, ವಿಪರೀತ ಹಸಿವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅಂಗಲಾಚಿದ: “ತಾತ, ನನಗೆ ತುಂಬ ಹಸಿವೆ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಿನ್ನಲು ಏನಾದರೂ ಕೊಡಿ. ಕುಡಿಯಲು ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಕೊಡಿ.” ಎಲ್ಲಿಂದ ತಾನೇ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ತರಲಿ! ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕರುಣೆ ಉಕ್ಕಿಬಂತು; ಹೃದಯ ತುಂಬಿಬಂತು. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರೆ, ನನ್ನ ದೇಹದ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ಅವನು ತಿಂದು ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನಾನು